

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

PROD INFRA Cecilia Häckner 08-788 7666

cecilia.hackner@mil.se

PROD FLYG Övlt Carl-Johan Edström

070-6395357

Försvarsmaktens hantering av inkommande vindkraftsremisser inom militära flygplatsers influensområden

3 bilagor

Sammanfattning

Miljöbalkens regler ger ett starkt skydd för totalförsvarets intressen vid prövning av vindkraftsetablering. Vindkraftverk kan i flera avseenden påverka Försvarsmaktens verksamhet negativt. Försvarsmaktens bedömning av förutsättningarna för vindkraftsetablering utgår inte bara från flygverksamhetens behov. Det är emellertid i huvudsak endast den aspekten som berörs i detta beslut. Försvarsmakten motsätter sig bland annat sådan vindkraftsetablering som äventyrar flygsäkerheten eller flygverksamhetens operativa krav. Därför är det särskilt viktigt att Försvarsmaktens synpunkter inhämtas vid vindkraftsetablering inom militära flygplatsers influensområden. När väl beslut tagits avseende bygglov eller miljötillstånd måste dessa delges Försvarsmakten för att bereda myndigheten möjlighet att överklaga.

Detta dokument med medföljande bilagor redovisar skälen för Försvarsmaktens ställningstagande och rutiner inom myndigheten för att hantera remisser och andra förfrågningar. I och med fastställandet av detta dokument upphävs den tillfälliga gräns på 40 kilometer som Försvarsmakten övergångsvis har tillämpat som grund för sin bedömning av vindkraftsetablering. Försvarsmakten kommer att bedöma vare ärende individuellt, utgående från inriktningen i detta dokument och dess bilagor.

De faktorer i Försvarsmaktens militära flygverksamhet som framför allt har påverkat bedömningen av de specifikt militära behoven är flygning med visuella referenser, uppsökande av marksikt över havsområden, lågflygning, start i radarkolonn och behovet av markbaserad väderradar. Alla dessa faktorer har beaktats med utbildning, övning och insats som utgångspunkt och utgående från

()

Postadress

107 85 STOCKHOLM

Besöksadress

Lidingövägen 24

Telefon

08-788 75 00

Telefax

08-788 77 78

E-post, Internet

exp-hkv@mil.se
www.hkv.mil.se

flygsäkerheten och möjligheten att lösa Försvarens uppgifter. Försvarens har inlett arbete för att undersöka möjligheter att med hjälp av tekniska åtgärder underlätta samexistens mellan vindkraft och militär flygverksamhet. Det finns emellertid ingen anledning att anta att sådana åtgärder på något avgörande sätt kommer att påverka vad som redovisas i detta dokument och dess bilagor.

I de områden inom vilka Försvarens hädanefter avser motsätta sig etablering av nya vindkraftverk finns på några platser redan sådana verk etablerade. I de fall där bygglov och eller miljötillstånd har beviljats på grundval av ett korrekt och fullständigt beslutsunderlag med beaktande av totalförsvarets intressen har Försvarens inte för avsikt att vidta några ytterligare åtgärder.

Bakgrund

Enligt bestämmelserna i miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Vid prövning av ansökningar enligt plan- och bygglagen ska ovan angivna bestämmelser i miljöbalken tillämpas. Vindkraftverk riskerar att på flera sätt påverka riksintresset för totalförsvaret negativt. Därför är hela Sveriges yta samrådsområde avseende höga objekt. Det innebär att Försvarens måste få in alla ärenden avseende objekt högre än 20 m utanför och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse.

Försvarens utgör följaktligen en remissinstans i bygglov- eller miljötillståndsärenden i syfte att bevaka Försvarens intressen som sakägare/part. Detta dokument ska förtydliga Försvarens remissförfarande avseende flygverksamheten vid Försvarens flygplatser. Sedan 1 januari 2009 inkommer alla remisser till högkvarteret och yttranden sammanställs av Produktionsledningens Infrastrukturavdelning (PROD INFRA).

Remisshantering

Remisserna/förfrågan avseende vindkraft är av tre olika slag:

1. Förfrågan i tidigt skede från vindkraftsintressenter
2. Remisser enligt Plan- och bygglagen från kommuner
3. Remisser enligt Miljöbalken från länsstyrelser

1. Försvarens har sedan lång tid tillbaka tillhandahållit en service gentemot vindkraftsintressenter. Fram till 1 juli 2010 användes en speciellt framtagen blankett som intressenter skickades in till Försvarens. Efter 1 juli ges motsvarande service på områdesnivå istället för med angivna koordinater. En översiktlig bedömning görs om det finns konflikter med totalförsvarets intressen inom angivet område.

Inkommen förfrågan bereds av Förvarsmakten med stöd av bl.a. Försvarets Materielverk som gör tekniska analyser. Förfrågan bereds av förbandet och FRA om de bedöms vara berörda av projektet. När alla svar av berörda parter inkommit sammanställs ett besked med den preliminära bedömningen. Externt går detta bara till vindkraftsintressenten. Denne kan på så sätt i tidigt skede få en indikation på om det finns konflikter med totalförsvarets intressen i aktuellt område. Förfrågningarna handläggs i mån av tid och omfattas inte av några tidsfrister.

2. Kommunerna sänder bygglovsärenden avseende vindkraftverk, vindmätmaster och andra höga objekt. Ärendena handläggs på samma sätt som förfrågningarna från vindkraftintressenterna men har ofta korta svarstider och prioriteras.

Vissa kommuner bedömer att vindmätmaster inte är bygglovspliktiga. I dessa fall, då remiss inte inkommer från kommunerna, måste vindkraftsintressenterna skicka in en remiss till Förvarsmakten.

3. Länsstyrelserna sänder miljö tillståndsärenden för vindkraftverk på remiss, ofta i två skeden, tidigt samråd genom verksamhetsutövaren och samråd genom länsstyrelsen när ansökan är klar. Dessa hanteras på samma sätt som byggloven.

Alla beslut avseende bygglov eller miljö tillstånd måste omgående delges Förvarsmakten för att bereda myndigheten möjlighet att överklaga.

Allmänt gäller att en anmälan om uppförande av höga objekt måste skickas in 4 veckor innan uppförande enligt Luftfartsförordningen (2010:770).

Aspekter som bevakas i remisshanteringen

Vindkraftverk kan negativt påverka:

- Radarsystem
- Radiolänkförbindelser
- Signalspaning
- Övnings- och skjutverksamhet
- Flygverksamhet

Försvarets Materielverk har av Förvarsmakten uppdraget att bevaka radar och radiolänksystemen, FRA bevakar sina system och deras yttrande arbetas in i Förvarsmaktens yttrande. Systemen omfattas av sekretess och kan därför inte redovisas på kartor med undantag av väderradarstationer. Vad gäller övnings- och skjutverksamhet pågår ett arbete avseende vilka områden som måste vara fria från höga objekt kring skjutfälten, bl.a. kopplat till målflygverksamheten.

Försvarmakten har angett ett område för varje flygplats som behöver vara helt fritt från vindkraftverk dels beroende på hur flygverksamheten behöver bedrivas (flygoperativa krav) och dels beroende av flygsäkerhetsgrundande skäl. Områdena redovisas på karta och kan också erhållas i form av shapefiler.

Både tekniska system och Försvarmaktens verksamhet förändras över tiden. Därför behöver vindkraftsintressenter vara observanta på att de preliminära beskeden som ges i tidiga skeden beroende på teknikutveckling eller verksamhetsförändring kan komma att ändras speciellt om tiden mellan förhandsförfrågan och bygglovs- och tillståndprocessen är lång.

Vindkraftföretag kommer ofta med frågor om Försvarmakten kan bygga om system och flytta anläggningar för att möjliggöra vindkraftprojekt. Försvarmaktens förhållningssätt till denna frågeställning har hittills varit med stöd av ovan angivna bestämmelser i miljöbalken att inte vidta åtgärder såsom flyttning eller ombyggnad av totalförsvarets anläggningar för att möjliggöra ny vindkraftsetablering. Försvarmakten kan dock i vissa situationer diskutera kompletterande sensorer eller s.k. ”gap-fillers” för etablering av vindkraft till havs eller nära väderradar under förutsättning att Försvarmakten, eller den ansvariga myndigheten, går kostnadsneutrala ut ur ett livscykelperspektiv.

Försvarmakten ställer sig negativ till vindkraftsutbyggnad vid flottilj- och övningsflygplatser där den kan äventyra flygsäkerhet/flygverksamheten eller påverka övnings- och skjutverksamheten negativt.

Försvarmakten har under de senaste fem åren sett en avsevärd ökning av förfrågningar i tidigt skede, alltså ärenden utan koppling till bygglov enligt PBL eller tillstånd enligt miljöbalken. Av dessa har myndigheten inget att erinra i mer än 80% av fallen.

I bilaga 1 finns en beskrivning av verksamheten vid varje flygplats och de styrande faktorer som kräver hinderfrihet. Bilaga 2 visar kartor över flygplatserna där det absoluta stoppområdet för vindkraftverk redovisas. Bilaga 3 beskriver motiv och bakgrund till försvarmaktens krav på hinderfrihet vid flygplatserna.

Beslut

Försvarsmakten beslutar att efter genomförd utredning vidare i beredning av vindkraftsremisser använda stoppområden beskrivna i bilaga 1 och 2.

Utsträckningen på stoppområdena grundar sig på en analys av de specifika krav som militär flygverksamhet har vad gäller hinderfrihet i området kring flottilj- och övningsflygplatser. I utredningen har de specifika kraven analyserats mot behovet av att genomföra utbildningar, övningar och insatser med bibehållen hög flygsäkerhet.

Beslut i detta ärende har fattats av generalmajor Gunnar Karlson. I den slutliga handläggningen har kommendör Anders Järn, överstelöjtnant Carl-Johan Edström, försvarsjurist Elisa Saarinen, miljöjurist Folke Borgh deltagit och som föredragande arkitekt Cecilia Häckner.

Gunnar Karlson
Förbandsproduktionschef

Cecilia Häckner

Sändlista

Länsstyrelser

stockholm@lansstyrelsen.se
uppsala@lansstyrelsen.se
ostergotland@lansstyrelsen.se
jonkoping@lansstyrelsen.se
kronoberg@lansstyrelsen.se
kalmar@lansstyrelsen.se
gotland@lansstyrelsen.se
blekinge@lansstyrelsen.se
skane@lansstyrelsen.se
vastragotaland@lansstyrelsen.se
varmland@lansstyrelsen.se
orebro@lansstyrelsen.se
norrboten@lansstyrelsen.se

Kommuner (inkl tidigare berörda av preliminärt stoppområde)

kommun	e-postadress
Upplands Bro	upplands-bro.kommun@upplands-bro.se
Norrälje	bygg.miljonamnden@norrälje.se
Sigtuna	sigtuna.kommun@sigtuna.se
Håbo	kommun@habo.se
Knivsta	knivsta@knivsta.se
Tierp	kommunstyrelsen@tierp.se
Uppsala	uppsala.kommun@uppsala.se
Enköping	kommunstyrelsekontor@enkoping.se
Östhammar	kommunen@osthammar.se
Heby	information@heby.se
Ödeshög	kommunstyrelsen@odeshog.se
Kinda	kinda@kinda.se
Ätvidaberg	kommun@atvidaberg.se
Finspång	post@kommun.finspong.se
Linköping	kommun@linkoping.se
Norrköping	norrkoping.kommun@norrkoping.se
Söderköping	kommun@soderkoping.se
Motala	stadsbyggnad@motala.se
Vadstena	vadstena.kommun@vadstena.se
Mjölby	byggnad@mjolby.se
Aneby	aneby.kommun@aneby.se
Gnosjö	kommun@gnosjo.se
Gislaved	kommunen@gislaved.se
Vaggeryd	kommunstyrelsen@vaggeryd.se
Jönköping	kommunstyrelse@jonkoping.se
Nässjö	kommunstyrelsen@nassjo.se
Värnamo	kommunen@varnamo.se
Sävsjö	kommun@savsjo.se
Lessebo	kommunstyrelsen@kommun.lessebo.se
Tingsryd	kommunen@tingsryd.se
Alvesta	kommunledningskontor@kommun.alvesta.se
Växjö	kommunstyrelsen@kommun.vaxjo.se
Ljungby	miljo.och.byggnamnden@ljungby.se
Torsås	samhallsbygginfo@torsas.se
Emmaboda	kommunen@emmaboda.se

Gotland	gotlands.kommun@gotland.se
Olofström	ks@olofstrom.se
Karlskrona	karlskrona.kommun@karlskrona.se
Ronneby	stadshuset@ronneby.se
Karlshamn	samhallsbyggnad@karlshamn.se
Sölvesborg	solvesborgs.kommun@solvesborg.se
Kristianstad	sbk@kristianstad.se
Färgelanda	kommun@fargelanda.se
Vårgårda	kommunen@vargarda.se
Grästorp	kommun@grastorp.se
Essunga	kommun@essunga.se
Karlsborg	karlsborg.kommun@karlsborg.se
Mellerud	kommunen@mellerud.se
Lilla Edet	kommunen@lillaedet.se
Herrljunga	herrljunga.kommun@admin.herrljunga.se
Vara	vara.kommun@vara.se
Götene	gotene.kommun@gotene.se
Tibro	kommun@tibro.se
Töreboda	kommunen@toreboda.se
Uddevalla	kommunstyrelsen@uddevalla.se
Vänersborg	vanersborg.kommun@vanersborg.se
Trollhättan	trollhattans.stad@trollhattan.se
Alingsås	kommunstyrelsen@alingsas.se
Åmål	kommun@amal.se
Mariestad	info@mariestad.se
Lidköping	kommun@lidkoping.se
Skara	skara.kommun@skara.se
Skövde	kommunstyrelsen@skovde.se
Hjo	kommunen@hjo.se
Tidaholm	tidaholms.kommun@tidaholm.se
Säffle	kommun@saffle.se
Laxå	kommun@laxa.se
Askersund	kommun@askersund.se
Arvidsjaur	kommun@arvidsjaur.se
Jokkmokk	kommun@jokkmokk.se
Kalix	kommun@kalix.se
Gällivare	post@kommun.gellivare.se
Älvsbyn	kommunen@alvsbyn.se
Luleå	stadsbyggnadskontoret@lulea.se
Piteå	kommun@pitea.se
Boden	kommunen@boden.se

För kännedom

Regeringskansliet:

Fö (avsett för Johan Appelberg)

johan.appelberg@defence.ministry.se

Näring (avsett för Eva Centeno-Lopez)

eva.centeno-lopez@enterprise.ministry.se

Miljö (avsett för Claes Pile)

claes.pile@environment.ministry.se

Svensk Vindenergi

info@svenskvindenergi.org

Svensk Vindkraftförening

SVIF Kansli, Danska vägen 12,. 441 56 ALINGSÅS

Energimyndigheten

registrator@energimyndigheten.se

FRA/JUR

reg@fra.se

FMV Ak Led

registrator@fmv.se

LFV Flyginfo SE

fm.flyghinder@lfv.se

För kännedom inom Försvarmakten

F 7, F 17, F 21, Hkpflj,

Inom HKV

LEDS

INS

PROD

JURS

INFOS